

बाबा मुक्तानंदांच्या समयातीत शिकवणी

“जर तुम्ही प्रतिकूलता सहन करू शकत नसाल, तर आनंद तुमच्यापासून दूरच राहिल.”
~ बाबा मुक्तानंद

गणेश राजामणी यांच्याद्वारे लिखित भाष्य

आध्यात्मिक यात्रेत प्रतिकूलता ही समत्वभावाच्या मार्गातील अडथळा नसते; अनेकदा तीच आपल्याला समतेकडे नेणारी पायरी असते. बाबा मुक्तानंद शिकवतात की, सहन करण्याची क्षमता नसेल, तर आपल्याला आनंद गवसणे कठीण होते. ही सहनशीलता म्हणजे एक निष्क्रिय अवस्था नसते; त्यासाठी आपल्या बोधामध्ये जाणीवपूर्वक आंतरिक बदल करणे आवश्यक असते. श्रीभगवद्गीता ठळकपणे ही गोष्ट समजावून सांगते की, सर्व अनुभव हे अनित्य असतात, क्षणभंगुर असतात.^१ सुख आणि दुःख यांसारख्या द्वैताच्या अनुभूती या अल्पकालीन असतात, बदलत्या ऋतूंप्रमाणे त्या येत-जात राहतात. प्रतिकूलतेचा किंवा अडचणीचा काळ हा मुळात तात्पुरता असतो हे जाणून, आपण स्वतःला त्या प्रतिकूल क्षणाच्या तीव्रतेपासून अलिप्त ठेवू शकतो आणि आपले लक्ष अंतरी वळवू शकतो. अंतरीच्या या स्थानामध्ये, ‘गुरुस्मरण’ म्हणजे श्रीगुरूंचे कोमल असे आनंदमय स्मरण, मनाला प्रशांतीमध्ये दृढतेने स्थिर करते आणि त्याच्या फलस्वरूप एक मृदुल आनंद उदयास येऊ लागतो जो दुःखाचे स्थान घेत नाही, किंबहुना त्याच्या माध्यमातून आपल्याला हे उमगते की, वास्तवात आनंदच खोलवर विद्यमान आहे जो उदयास येतो आहे. हृदय जसजसे तृप्तीने ओतप्रोत होत जाते, तसतशी मनाला विचलित करणारी प्रतिकूलतेची शक्ती क्षीण होत जाते आणि आपण अंतरी विद्यमान असलेल्या त्या दिव्यत्वाकडे आणखी खोलवर खेचले जातो. योग्य समजूतीसह सहन करणे म्हणजे या गोष्टीची जाणीव होणे की, ज्या आनंदाचा आपण शोध घेत आहोत, तो सदैव आपल्या अंतरी विद्यमान आहे. तो आनंद अविचलपणे आणि त्याच्या संपूर्णतेसह, प्रत्येक वादळाच्या मुळाशी असतो, केवळ या प्रतीक्षेत की, आपण त्याचे स्मरण करावे. आनंदाच्या त्याच अनुभूतीमध्ये दृढपणे स्थिर होण्याचा प्रयत्न आपण करायला हवा.

© २०२६ एस. वाय. डी. ए. फाउंडेशन®. सर्वाधिकार सुरक्षित.

^१ पाहा, उदाहरणार्थ, श्रीमद्भगवद्गीता, २.१४.